

Naturvårdsverkets författningssamling

ISSN 1403-8234

Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om statliga bidrag till klimatinvesteringsprogram;

NFS 2003:13

Utkom från trycket
den 18 juni 2003

beslutade den 11 december 2002.

Med stöd av 26 § förordningen (2003:262) om statliga bidrag till klimatinvesteringsprogram föreskriver Naturvårdsverket följande.

Innehåll

1 § Dessa föreskrifter kompletterar förordningen (2003:262) om statliga bidrag till klimatinvesteringsprogram.

Definitioner

2 § Med *programägaren* avses i dessa föreskrifter den som ansvarar för ett program.

Med ett *klimatinvesteringsprogram* avses i dessa föreskrifter ett program med ett sådant innehåll som anges i 11 § förordningen (2003:262) om statliga bidrag till klimatinvesteringsprogram.

Förutsättningar för bidrag

3 § För att ansökan om bidrag enligt förordningen (2003:262) om statliga bidrag till klimatinvesteringsprogram skall kunna bifallas måste den uppfylla förordningens och föreskrifternas krav.

Vilka kan få bidrag

4 § Bidrag ges till programägare enligt definitionen i 2 §. Kommuner, kommunalförbund och landsting kan vara programägare. Då ansökan avser åtgärder inom flera kommuner kan även andra former av kommunala samarbetsorgan vara programägare.

Vinstdrivande verksamhet kan endast vara programägare om åtgärder inom mer än ett län avses genomföras eller om det finns särskilda skäl till att det inte är lämpligt att verksamheten söker bidrag via en kommun, ett kommunalförbund eller ett landsting.

Bidrag kan enligt 2 § förordningen ges till enstaka åtgärder eller paket av åtgärder även om sökandens klimatinvesteringsprogram inte utgör ett program i förordningens mening.

Bidrag till annan huvudman än programägaren

5 § I de fall programägaren är en kommun, ett kommunalförbund, annat kommunalt samarbetsorgan eller ett landsting får ett program innehålla åtgärder som skall genomföras av annan huvudman.

Åtgärdernas anknytning till sökanden

6 § Landsting och kommunalförbund får endast söka bidrag för åtgärder med anknytning till det egna verksamhetsområdet.

Investeringsprogrammet och dess längd

7 § Ansökan skall alltid innehålla ett klimatinvesteringsprogram. Programmet skall som längst avse en fyraårsperiod.

Karaktären på åtgärderna

8 § Bidrag skall i huvudsak ges till fysiska investeringar. Bidrag kan även ges till andra typer av åtgärder som kan förstärka programmets effekter.

Av 3 § förordningen (2003:262) om statliga bidrag till klimatinvesteringsprogram följer att bidrag kan ges till folkbildnings- och informationsinsatser om programmets åtgärder.

I de fall programägaren är en vinstdrivande verksamhet ges dock inte bidrag till sådana insatser.

Mervärdesskatt

9 § Mervärdesskatt är bidragsgrundande endast om den sökande inte är momsregistrerad.

Bidrag till administration av programmet

10 § I de fall programägaren är en vinstdrivande verksamhet utgår inte bidrag till administration av programmet.

Redovisning av klimatinvesteringsprogrammet och åtgärder i anslutning till detta

11 § Ansökan skall innehålla en redovisning av programmet och åtgärder i anslutning till detta och skall göras i den form som Naturvårdsverket anvisar. Den skall ges in till Naturvårdsverket i tre exemplar samt i elektronisk form.

Kopia av ansökan skall ges in till länsstyrelsen i det eller de län där åtgärderna skall genomföras och till Statens institut för ekologisk hållbarhet.

Komplettering av ansökan

12 § Sökande skall förse sektorsmyndigheterna med de kompletterande uppgifter som sektorsmyndigheterna eller Naturvårdsverket kan komma att begära in.

Ansökningstidpunkt

13 § Ansökan om bidrag skall ha kommit in till Naturvårdsverket senast den 1 maj respektive år. Första ansökningstillfälle är den 1 maj 2003. Det skall framgå av ansökan vilket ansökningstillfälle som den avser.

En ansökan som kommer in efter den i första stycket angivna tiden kommer inte att prövas.

Ändringar i programmet eller av en åtgärd

14 § Programägaren får efter beslut om bidrag ändra i programmet eller i en enskild åtgärd om Naturvårdsverket godkänner det.

Begäran om ändring skall göras i den form som Naturvårdsverket anvisar och ges in till Naturvårdsverket med kopia till länsstyrelsen i det eller de län där åtgärden skall genomföras samt till Statens institut för ekologisk hållbarhet.

Särskilda krav vid utbetalning av bidrag till annan

15 § Programägaren ansvarar för att de åtgärder som ingår i klimatinvesteringsprogrammet uppfyller de krav som ställs enligt gällande författningar och enligt Naturvårdsverkets beslut om bidrag, innan programägaren betalar ut bidrag till annan.

Verksamhetsrapporter

16 § En sådan verksamhetsrapport som avses i 15 § förordningen (2003:262) om statliga bidrag till klimatinvesteringsprogram skall årligen lämnas in av programägaren till länsstyrelsen i det eller de län där åtgärder genomförts.

Verksamhetsrapporten skall redovisa

1. hur tidsplanen följs för respektive åtgärd som ingår i klimatinvesteringsprogrammet,
2. hur mycket bidrag programägaren har betalat ut för var och en av åtgärderna samt hur stort bidragsbelopp som reserverats till senare utbetalning för respektive åtgärd,
3. till vem och för vilka åtgärder som programägaren har betalat ut bidrag,
4. hur genomförandet för var och en av åtgärderna uppfyller de villkor som angetts i Naturvårdsverkets beslut om bidrag och eventuella beslut om förändring i programmet, och
5. hur programmet skall följas upp i fortsättningen.

Redovisningen skall i övrigt göras enligt länsstyrelsens anvisningar.

Slutrapporten

17 § Senast tre månader efter det att samtliga åtgärder i programmet har slutförts, skall den som beviljats bidrag av Naturvårdsverket för ett program eller en enskild åtgärd till Naturvårdsverket lämna en sådan slutrapport som avses i 17 § förordningen (2003:262) om statliga bidrag till klimatinvesteringsprogram. Slutrapporten skall omfatta alla åtgärder som beviljats bidrag. Slutrapporten skall lämnas i den form som Naturvårdsverket anvisar.

Kopia på slutrapporten skall ges in till länsstyrelsen i det eller de län där åtgärder genomförts och till Statens institut för ekologisk hållbarhet.

18 § Slutrapporten skall innehålla en redovisning av

1. hur information och kunskap om programmet har spridits,
2. vilka mätbara miljöeffekter som uppkommit under programperioden till följd av var och en av åtgärderna, respektive långsiktigt beräknas uppstå,
3. vilka eventuella övriga resultat och effekter som uppnåtts under programperioden för var och en av åtgärderna respektive långsiktigt beräknas uppstå,
4. till vem och för vilka åtgärder som programägaren har betalat ut bidrag,
5. hur mycket bidrag programägaren har rekvirerat,
6. hur bidraget för var och en av åtgärderna uppfyller de villkor som angetts i Naturvårdsverkets beslut om bidrag och om eventuella ändringar av åtgärderna i programmet,
7. specificerade kostnader och delkostnader för varje åtgärd,
8. vilken samverkan som ägt rum med näringsliv, organisationer, universitet, högskolor och andra aktörer när det gäller att genomföra programmet,
9. hur allmänheten engagerats och i vilken utsträckning både män och kvinnor varit delaktiga i genomförandet av programmet,
10. på vilket sätt den fortsatta uppföljningen och utvärderingen av åtgärderna skall genomföras,
11. vilka eventuella följdåtgärder som blivit möjliga genom programmets investeringar, samt
12. andra förhållanden av betydelse, enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För demonstrationsprojekt, eller i de fall ny teknik eller nya metoder förekommit i en åtgärd, skall rapporten dessutom redovisa

- a. en utvärdering av resultatet av den nya tekniken eller den nya metoden,
- b. på vilket sätt programägaren eller annan aktör bidragit till spridning av resultatet i en sådan åtgärd, samt
- c. hur det fortsatta arbetet avses bedrivas.

19 § Till slutrapporten skall bifogas intyg från en auktoriserad revisor som godkänt den ekonomiska redovisningen.

Underlaget för slutrapportens redovisning av ekonomi och miljöeffekter skall vara tillgängligt för Naturvårdsverkets kontroll.

Slutreglering av bidraget

20 § Det slutliga bidraget fastställs av Naturvårdsverket med utgångspunkt i uppgifterna i slutrapporten, enligt 17 och 19 §§ förordningen (2003:262) om statliga bidrag till klimatinvesteringsprogram.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 juli 2003.

NATURVÅRDSVERKET

LARS-ERIK LILJELUND

Gunnel Horn
(Enheten för investeringsprogram)

Allmänna råd

beslutade den 22 januari 2003.

Till 1 § förordningen (2003:262) om statliga bidrag till klimatinvesteringsprogram

Vilka växthusgaser som avses

Växthusgaserna för vilka bidrag till utsläppsminskning bör ges finns upptagna i bilaga A till Kyotoprotokollet. Dessa är koldioxid (CO₂), metan (CH₄), dikväveoxid (N₂O), ofullständigt fluorerade kolväten (HFC), fluorkarboner (FC) och svavelhexafluorid (SF₆).

Bidrag till åtgärder inom energiområdet

Bidrag kan ges till energiomställning och besparing av energi, för åtgärder som minskar utsläppen av växthusgaser, minskar elanvändningen eller annan energianvändning eller främjar övergång till förnybar energi.

Bidrag ges inte till åtgärder eller delar av åtgärder som omfattas av systemet för handel med elcertifikat.

Bidrag till åtgärder inriktade mot andra miljömål än målet ”minskad klimatpåverkan”

Enligt förordningen får ett klimatinvesteringsprogram också i begränsad omfattning innehålla åtgärder av särskild regional eller lokal vikt som bidrar till att uppnå andra av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmål. Sökanden bör motivera varför åtgärden är angelägen.

Bidrag till administration

Bidrag till programägarens kostnad för administration av programmet ges med en summa motsvarande dels högst 100 000 kronor för varje programägare, dels högst två procent av den miljörelaterade investeringskostnaden för varje beviljad åtgärd. Som administrationskostnader räknas kostnader för programägarens uppföljning av program och åtgärder samt sammanställning av verksamhetsrapporter och slutrapport.

Bidrag till administrationskostnader kan därutöver sökas för utvärdering av klimatinvesteringsprogrammet på en övergripande nivå. Det kan till exempel gälla vetenskapliga utvärderingar som genomförs i samarbete med ett universitet eller en högskola.

Till 2 § förordningen (2003:262)

Det bör utvecklas metoder som är mer kostnadseffektiva än dagens metoder för att konvertera hus som är uppvärmda med direktel till fjärrvärme. Energimyndigheten kommer att genomföra teknikupphandlingar för att stödja en sådan utveckling. När teknikupphandlingarna har genomförts bör bidrag i första hand ges till konverteringsteknik som kommit fram i dessa sammanhang.

Till 4 § förordningen (2003:262)

Klimatinvesteringsprogrammen bör långsiktigt resultera i så stora positiva effekter som möjligt, i förhållande till bidragets storlek. Detta gäller för utsläpp av växthusgaser, energiomställning och besparing av energi, eller de andra miljöeffekter som åtgärden syftar till. Det är också viktigt, ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, att åtgärderna är kostnadseffektiva med utgångspunkt från hela investeringskostnaden.

Förutom de miljöeffekter som åtgärden i första hand syftar till kommer vid bedömningen andra faktorer att kunna räknas in, till exempel

- positiva eller negativa effekter på andra nationella eller regionala miljö kvalitetsmål,
- effekter på utsläppen av växthusgaser utöver åtgärdens huvudsyfte, t.ex. som en följd av minskade transporter eller ändrad konsumtion,
- om åtgärden innebär att ny teknik, nya arbetsmetoder och/eller innovativa lösningar tillämpas eller att åtgärden är ett demonstrationsprojekt,
- sannolikheten för att spridningseffekter uppstår,
- om det finns potential att utöka åtgärdens positiva miljöeffekter på sikt,
- om bidraget är en förutsättning för att investeringen skall kunna genomföras eller om bidraget innebär att åtgärden tidigareläggs.

Ny teknik eller nya arbetsmetoder

Med ny teknik/nya metoder avses sådant som inte finns på marknaden men som bedöms vara potentiellt intressant. Den valda tekniken/metoden bör avvika väsentligt från sedvanlig teknik/metoder. Vidare bör den ha sådan relevans att den är intressant utanför kretsen av bidragsmottagare och därmed ha en spridningspotential till andra aktörer.

Till ny teknik/nya metoder räknas också sådana åtgärder som lämnat utvecklingsstadiet och har dokumenterade egenskaper, men som inte är allmänt kända och spridda eller som skall tillämpas inom ett nytt användningsområde.

Demonstrationsprojekt

Med demonstrationsprojekt avses sådana projekt som i drift visar innovativa tekniska lösningar eller arbetsmetoder som inte tillämpas kommersiellt på marknaden och därmed innebär en kommersiell eller teknisk risk. De bör på längre sikt vara miljömässigt samt ekonomiskt mer fördelaktiga än gängse lösningar och därmed kunna driva på utvecklingen. Vidare bör de ha sådan relevans att de är intressanta utanför kretsen av bidragsmottagare och därmed ha en spridningspotential till andra aktörer.

Resultatspridning med syfte att göra resultaten allmänt kända bör ingå som en särskild aktivitet i projektet eller i form av en särskild informationsåtgärd.

Demonstrationsprojekt bör genomföras i tillräckligt stor skala för att säkerställa att projektet kan förväntas ge en realistisk bild av en tillämpning av lösningen eller av metoden i full skala.

Kriterier för prioritering av klimatinvesteringsprogram

För att ges prioritet bör ett klimatinvesteringsprogram också innehålla särskilda kvaliteter. Dessa kan t.ex. vara

- helhetssyn och långsiktiga strategier (långsiktigheten bör avse ett tidsperspektiv till år 2050),
- forskningsanknytning,
- god samverkan mellan flera aktörer,
- nytänkande,
- åtgärder som medför strukturförändringar som minskar utsläppen av växthusgaser,
- åtgärder med hävstångs- eller katalysatoreffekt för hållbar utveckling,
- åtgärder inom flera av de sektorer som bidrar till utsläppen av växthusgaser,
- åtgärder som syftar till att minska utsläppen av andra växthusgaser än enbart koldioxid.

Till 5 § förordningen (2003:262)

Vid bedömningen av lönsamhet bör man utgå från de priser och styrmedel som föreligger vid ansökningstillfället och de lönsamhetskrav som verksamhetsutövaren normalt tillämpar.

Till 6 § förordningen (2003:262)

Bidrag bör inte sökas för åtgärder som kommer att genomföras även utan bidrag i enlighet med 6 § förordningen. Om bidraget innebär en påtaglig tidigareläggning av åtgärden bör det dock vara möjligt att söka bidrag.

Bidrag ges inte för en åtgärd för vilken annat statligt stöd kan ges. Bidrag ges inte heller där det finns andra styrmedel som medför att åtgärden sannolikt kommer att genomföras på kort sikt. Med andra styrmedel avses andra statliga bidrag, skatter och författningar. Bidrag ges t.ex. inte till åtgärder som omfattas av systemet för handel med elcertifikat.

Bidraget bör kunna kombineras med EU-stöd, såvida inte EU-stödets regelverk förhindrar det.

Till 7 § förordningen (2003:262)

Tidigt i ansökningsprocessen bör sökanden samråda med länsstyrelsen i det eller de län där man avser att investera.

Om sökanden inte är en kommun eller ett kommunalförbund bör samråd även ske med berörda kommuner.

Till 9 § förordningen (2003:262)

Länsstyrelsens yttrande till Naturvårdsverket bör bl.a. behandla följande

- hur varje åtgärd i klimatinvesteringsprogrammet överensstämmer med nationella och regionala miljömål,
- samrådet med länsstyrelsen inför ansökan,
- om de föreslagna åtgärderna är lämpliga och väl utformade,
- eventuella synpunkter på projektägarnas ekonomiska förutsättningar att genomföra åtgärderna, och
- om krav finns eller rimligen kan ställas på att en åtgärd skall genomföras enligt miljöbalken.

Till 11 § förordningen (2003:262)

Till punkt 2

En klimatstrategi bör innehålla följande delar:

1. En redovisning av källor till utsläpp av växthusgaser. För en kommun kan den utgå från uppgifter hämtade från Statistiska centralbyrån, som vid behov kan kompletteras med egna inventeringar. Alternativt kan redovisningen i sin helhet utgå från egna inventeringar. Det är dessutom önskvärt att ett referensscenario över utsläppen redovisas, dvs. hur utsläppen av växthusgaser skulle utvecklas om inga åtgärder vidtas.
2. En översiktlig analys av förutsättningarna för att minska utsläppen av växthusgaser.
3. Mätbara mål för minskade utsläpp av växthusgaser. Det bör redovisas när målen skall uppnås. Som basår bör år 1990 användas eller annat basår som sedan tidigare använts.
4. En handlingsplan för minskade utsläpp av växthusgaser. Den bör visa vilka aktiviteter och metoder som planeras för att nå uppsatta mål. Den bör även innehålla en analys av olika aktörers drivkrafter för att vidta åtgärder och av tänkbara styrmedel.
5. En redovisning av hur handlingsplanen avses följas upp och dokumenteras.

En kommuns klimatstrategi bör vara väl förankrad inom kommunen. Den kan vara integrerad med annan kommunal planering, såsom energiplan, avfallsplan, översiktsplan, lokala Agenda-21 planer, miljöplaner eller liknande.

I det fall då annan aktör än en kommun söker bidrag till ett klimatinvesteringsprogram bör en redovisning ske av hur organisationen arbetar med miljöledning och av strategier för att minska utsläppen av växthusgaser inom organisationens verksamhet.

Till punkt 3

För att ge en helhetsbild bör den sökande även översiktligt redovisa eventuella andra insatser inom klimatområdet, vilka sker utan bidrag till klimatinvesteringsprogram.

Till punkt 4

Den sökande bör redovisa hur kostnader som inte täcks av statsbidraget skall finansieras.

Till punkt 5

Naturvårdsverket kommer att ge närmare anvisningar för hur sökande bör beräkna minskade utsläpp av växthusgaser. Även andra positiva eller negativa effekter på miljön bör kvantifieras. Åtgärdernas effekter bör relateras till hur utvecklingen under åren fram till år 2010 förväntas bli utan åtgärden ifråga.

Till punkt 8

I beskrivningen av en åtgärd bör den tekniska livslängden för den aktuella investeringen anges. I förekommande fall bör även redovisas hur mycket åtgärden tidigareläggs med hjälp av bidrag.

Har en livscykelanalys/livscykelkostnadsanalys gjorts för åtgärden bör denna ingå i åtgärdsbeskrivningen.

För varje folkbildnings- och informationsinsats bör följande redovisas

1. mål för insatsen (effektmål och när målet beräknas bli uppnått),
2. kopplingen mellan folkbildnings- och informationsinsatsen och åtgärd/åtgärder i programmet,
3. hur folkbildnings- och informationsinsatsen har förankrats i kommunen,
4. målgrupper för folkbildnings- och informationsinsatsen,
5. metoder för att genomföra insatsen och nå målgrupper,
6. hur uppföljning och utvärdering av insatsen skall genomföras,
7. hur resultat och erfarenheter av insatsen skall spridas inom och mellan kommuner och till andra delar av samhället och
8. hur insatsen skall finansieras.

Sökande bör också redovisa sådana informationsinsatser som genomförs utan bidrag från stödet till klimatinvesteringsprogram. Detta är särskilt viktigt när det gäller information och folkbildning som riktar sig till allmänheten och som har till syfte att höja kunskapsnivån och att påverka den enskildes attityder och beteende i fråga om klimatpåverkan.

Till punkt 10

Den sökande bör redovisa den samverkan som har skett och skall ske med andra aktörer genom hela processen, såväl inför ansökan som vid genomförandet.

Till punkt 11

Det kan ibland vara lämpligt att en högskola eller liknande engageras i planeringen, genomförandet och/eller utvärderingen av programmet. Detta bör i förekommande fall redovisas i ansökan.

Till 7 § föreskrifterna (NFS 2003:13) om statliga bidrag till klimatinvesteringsbidrag

NFS 2003:13

Programperioden beräknas starta när Rådet för investeringsstöd vid Naturvårdsverket fattat beslut om bidrag.

Till 8 § föreskrifterna (NFS 2003:13)

Bidraget för oförutsedda kostnader i samband med investeringar bör uppgå till högst fem procent av den totala bidragsberättigade investeringskostnaden. I de fall åtgärden utgör ett demonstrationsprojekt eller då ny teknik eller nya metoder ingår, bör bidraget för oförutsedda kostnader uppgå till högst 20 procent av den bidragsberättigade investeringskostnaden.

Till 14 § föreskrifterna (NFS 2003:13)

En ändring bör godkännas om

- kostnadseffektiviteten inte påtagligt försämras, eller
- åtgärden kan antas resultera i andra särskilt positiva effekter.

NATURVÅRDSVERKET

LARS-ERIK LILJELUND

Gunnel Horn
(Enheten för investeringsprogram)